

Holistisk afgræsning giver sunde kalve

På Søgaard Andelsbrug kunne man i starten af måneden se, hvordan nye græsfolde til kalvene hver dag er med til at øge sundhed og tilvækst hos kalvene

KALVE

AF MAJA ELINE PETERSEN

- Der er mange økologer, der synes, det er en sur pligt, når kalvene skal ud om foråret. Ofte kæmpes der i løbet af sommeren med lavere tilvækst end i vinterperioden, reduceret trivsel pga. foderskift, smitte med parasitter og indvoldsorm samt høj forekomst af græsmarksoccidiose. Derfor er der også mange, der taler om, at reglerne burde ændres, så kalvene kommer senere på græs. Det mener vi ikke er løsningen. I

“Når vi gør regnskabet op, er der ikke mere arbejde i at have kalvene ude end hvis vi havde dem til at gå inde, hvor vi ville bruge mere tid på at tage os af kalve med diarré - og så er det mere fornøjeligt at have dem til at gå ude.

MARIE PEDERSEN

stedet skal vi finde ud af, hvordan vi får det til at fungere med kalvene på græs. Sådan indledte projektleder Iben Alber Christiansen markvandringen på Søgaard Andelsbrug ved Sdr. Felding, hvor interesserede kunne opleve en økologisk malkekvægsbedrift, der anvender holistisk afgræsning, og hvor kalvene er på græs fra de er helt små.

Markvandringen var et led i projektet Afgræsning med kalve uden parasitter, hvor Økologisk Landsforening ønsker at forbedre trivsel og tilvækst for økologiske kalve på græs ved blandt andet at undersøge effekten af holistisk afgræsning.

Bryd parasiternes cyklus

På Søgaard Andelsbrug har de anvendt holistisk afgræsning siden 2013. De kører med holddrift på græs med seks kalve i hvert hold.

- I mange år praktiserede vi afgræsning i storfold, men så opdagede vi holistisk afgræsning og blev meget betagede af det. Det var især de miljøforbedrende virkninger, der tiltrak os, forklarede Marie Pedersen, den ene af de to andelshavere på Søgaard Andelsbrug.

På Søgaard Andelsbrug bliver markerne inddelt i 12 folde. Hver fold stribegræsses i tre dage, hvor kalvene får en ny stribe hver dag. Efter tre dage, hvor græsset begynder at skyde igen, lukkes stykket af, og kalvene kommer på en ny fold. Dermed ligger græsset i 33 dage, før kalvene kommer på det igen.

- Coccidier har en livscyklus på fem uger og løbetarmorm en livscyklus på tre uger. Ved at lade græsset hvile i 33 dage, bryder vi parasiternes cyklus, så kalvene ikke bliver re-

inficeret, forklarede Marie Pedersen og fortsatte:

- Jo længere vi kommer hen på året, jo koldere bliver det, og jo langsommere er omsætningen. Derfor skal der gå længere tid, før kalvene kommer tilbage på det samme stykke græs. Vi har erfaret, at køerne skal have lov til at græsse markerne helt ned i efteråret. Hvis vi efterlader langt græs på markerne vinteren over, vil det gøre, at marken ikke ser så godt ud i foråret. Derfor halverer vi foldstørrelsen i efteråret.

Indhegning kræver forarbejde

En af grundene til, at landmænd er tilbageholdende over for holistisk afgræsning, er arbejdet med hegnet i de mange folde.

- Med det her forsøg skal vi bl.a. finde ud af, hvordan vi kan gøre det, så det ikke bliver så besværligt med opsætning af hegn. Meget af det er logistik. Derfor er det vigtigt, at man får det stillet ordentligt op og bruger materialer, der ikke vejer så meget, så det er let at få sat op og flytte rundt. Når vi gør regnskabet op, er der ikke mere arbejde i at have kalvene ude, end hvis vi havde dem til at gå inde, hvor vi ville bruge mere tid på at tage os af kalve med diarré - og så er det mere fornøjeligt at have dem til at gå ude, forklarede Marie Pedersen og tilføjede:

- Køerne bliver meget fredelige af holistisk afgræsning, hvilket nok har noget at gøre med, at der altid er frisk mad til dem. Derfor vil holistisk afgræsning formentlig også have den fordel, at færre kalve løber ud af indhegningen. Men i starten skal vi have fokus på, at kalvene lærer tråden at kende. Det gør vi ved at lave

Holistisk afgræsning

Holistisk afgræsning kaldes også for intensiv rotationsafgræsning. Det er et afgræsningssystem, der indebærer, at markerne opdeles i mange folde, som græsses med stort dyretryk i kort tid. Herefter får græsset fred til at lave fotosyntese i 25-60 dage, inden dyrene igen vender tilbage og afgræsser det.

Metoden rummer potentiale for at

- ▶ mindske parasitbelastningen
- ▶ øge græsudbyttet
- ▶ reducere udledningen af klimagasser
- ▶ optimere næringsstofforsyningen
- ▶ forbedre jordstrukturen og arronderingen
- ▶ øge biodiversiteten.

Afgræsning med kalve uden parasitter

Markvandringen på Søgaard Andelsbrug var en del af projektet Afgræsning med kalve i økologiske malkekvægsbesætninger uden parasitter. Projektets formål er at forbedre trivsel og tilvækst for økologiske kalve på græs ved at undersøge effekten af holistisk afgræsning. Metoden forventes at kunne medvirke til at løse nogle af de sundhedsmæssige udfordringer med at have kalve på græs om sommeren. Udover Søgaard Andelsbrug deltager tre andre værtsejendomme; Morten Kjærgaard Larsen i Tistrup, Rud Bruun i Holsted og Almende i Tønder. Desuden følger en gruppe på 5-10 mælkeproducenter med/uden erfaring med holistisk afgræsning metoden hos kalvene og udveksler ideer i hele projektperioden.

et lille hul ud til strømmen, så de en gang får stød, og derved lærer at blive inden for hegnet.

Langsom tilvæning til græs

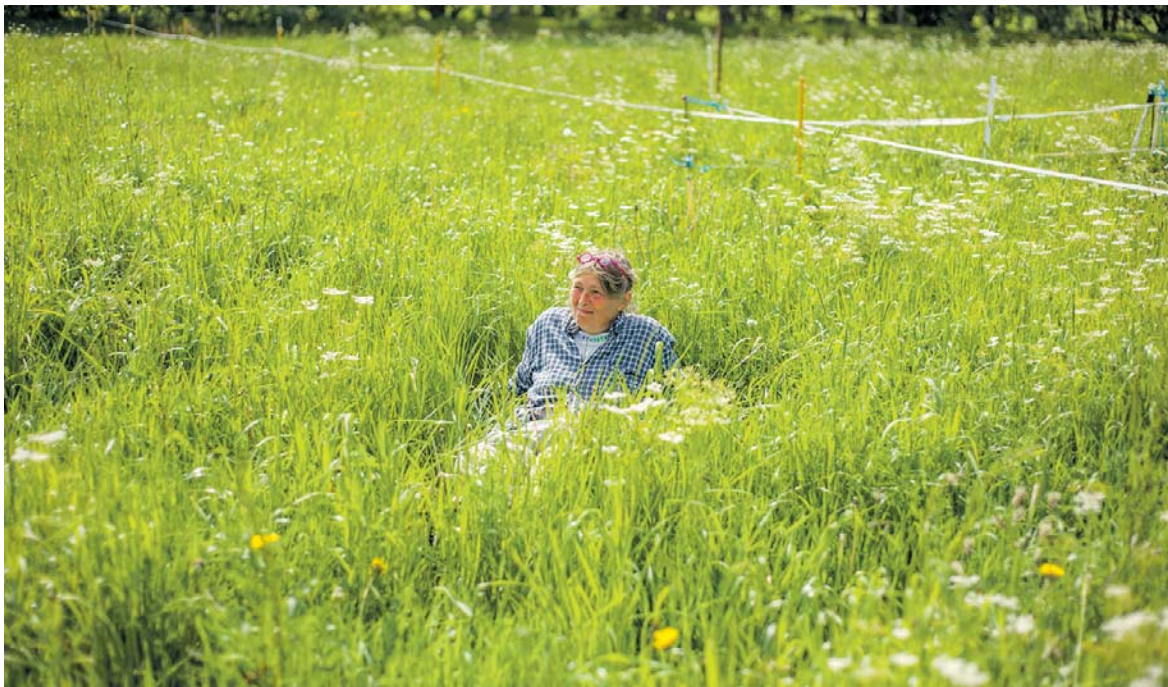
På Søgaard Andelsbrug er kalvedødeligheden lav. Ifølge Marie Pedersen hænger det sammen med, at kalvene får en meget langsom tilvæning til græsset, og at de samtidig får mælk og kraftfoder de første måneder.

- Vi giver kalvene mælk, indtil den yngste kalv i flokken er tre måneder. I starten får de alt, de kan drikke, efter en måned går vi ned til fem liter mælk, og den sidste måned trapper

vi stille mælkeforbruget ned. Kalvene får også kraftfoder og hø. Særligt kraftfoderet er vigtigt i starten, hvor de ikke fordøjer græsset fuldt ud, forklarede Marie Pedersen.

Iben Alber Christiansen, der leder afgræsningsprojektet, påpegede også vigtigheden af supplerende fodring:

- I foråret har græsset en høj sukkerprocent, lavt proteinindhold og er meget let fordøjeligt. Det kan være en lidt hård start for kalvene. Derfor er det vigtigt, at man fodrer kalvene op i starten og giver dem noget proteinholdigt foder, indtil proteinindholdet er højere i græsset,

På marken er et stort udvalg af græsser, kløver, skræppe, cikorie, kommen med mere. Det store udvalg giver køerne en stor ædelyst. Foto: Maja Eline Petersen.

Indtil kalvene er omkring en måned gamle, får de al den mælk, de kan drikke. Derefter fyldes truget op med vand. På denne måde undgås det, at kalvene patter på hinanden. Foto: Maja Eline Petersen.

Søgaard Andelsbrug har flere års erfaringer med holistisk afgræsning. Kalvene er i hytten de første 1-2 uger, og herefter kommer de på græs. Foto: Maja Eline Petersen.

forklarede Iben Alber Christiansen og tilføjede:

- Ved at få kalve på græs i en tidlig alder, får de hurtigt smagt på en masse forskellige planter. Det gør dem mindre kræsne og kan være en fordel, når de bliver malkekøer og skal æde en masse for at give en høj mælkeydelse.

Ikke kun for kalvenes skyld

Carsten Markussen fra ØkologiRådgivning Danmark deltog også i markvandringen. Han har i flere år arbejdet med holistisk afgræsning.

- I Danmark har man normalt praktiseret reguleret storfold, hvor køerne græsser på det samme areal i længere tid, og hvor græsset er kort. Det betyder at marken ikke har helt fuld solfangere på og ikke udnytter fotosyntesen optimalt. Ved holistisk afgræsning har marken et større vækspotentiale. Planterne gror bedre her, og der er langt større rodmasse under jorden. Det betyder, at næringsstoffer og vand udnyttes bedre under jorden, og der er basis for en langt større vækst, forklarede han og fortsatte:

- Ved holistisk afgræsning vil køerne græsse halvdelen af græsset og trampe den anden halvdel ned, inden de rykkes videre til næste fold. Noget af det nedtrampede græs vil rejse sig igen, og dermed fungere

“ Coccidier har en livscyklus på fem uger og løbetarmorm en livscyklus på tre uger. Ved at lade græsset hvile i 33 dage, bryder vi parasiternes cyklus, så kalvene ikke bliver reinficeret.

MARIE PEDERSEN

som solfangere, når køerne forlader folden. Resten vil formuleres og omsættes sammen med de efterladte gødningsklatter, og gødning og urinpletter vil være væk, når køerne kommer tilbage til folden igen.

Klimafordele

Ved at fotosyntesen udnyttes optimalt, vil roddannelse og kulstoflejringen i jorden øges. Desuden skal græsmarken ikke lægges om, hvilket yderligere bidrager til en øget kulstofbinding.

- Forskere i holistisk afgræsning i USA mener, at der ved holistisk afgræsning kan bindes lige så meget kulstof i jorden, som køerne er årsag til udledning af. Jeg håber, at der kan blive forsket i det i Danmark, så vi kan finde ud af, om den teori passer, forklarede Carsten Markussen.

DET MOBILE HØNSEHUS INDTAGER DANMARK

Vi ses på
Landsskuet i
Herning

Høns, der altid går på græs, har det godt og lægger græsæg af en høj kvalitet med en utroligt lækker smag. Det er kvaliteter, der er med til at øge salget lokalt. Samtidig er det dejligt at kunne vise de glade høns frem i smukke omgivelser.

NYHED: Vi tilbyder finansiering via leasing. Kontakt os og hør nærmere.

DetMobileHønsehus

www.detmobilehoensehus.dk